

Boekbespreking 1

I. Hoste, T. Casteleyn, B. De Coninck, R. Demarque, C. Deraemaeker, B. De Schuiteneer, E. Goossens, M. Mostin & N. Segers, *Planten – Een andere kijk*, Nationale Plantentuin van België, Meise, en Antigifcentrum, Brussel, 2002, 178 pag. incl. 132 kleurenfoto's en -platen, prijs € 9,80 + € 4,91 aan verzendkosten voor Europese bestemmingen (€ 2,55 voor België), betaling vooraf, te bestellen bij de Nationale Plantentuin van België (Mw. K. Clarysse, tel.: 0032-2-2600942; e-mail: katrien.clarysse@br.fgov.be), ISBN 90-72619-51-x. — Deze gezamenlijke uitgave van de Nationale Plantentuin van België en het Antigifcentrum te Brussel is een mooi en duidelijk geïllustreerd boek over giftigheid en vermeende giftigheid van planten. Het is geschreven met de bedoeling een breed publiek objectief voor te lichten over de toxiciteit van planten die in de directe omgeving van de moderne mens veel voorkomen. Dat is met deze uitgave op een bijzonder aantrekkelijke wijze gelukt. Het boek behandelt 57 plantensoorten – of groepen van plantensoorten – die algemeen voorkomen in huis en tuin en waarover bij het Antigifcentrum regelmatig verzoeken binnenkomen om informatie bij vermoeden van vergiftiging. Er zijn meer giftige planten in België dan de geselecteerde 57 weinig giftige tot giftige plantensoorten, maar de gekozen selectie-criteria (aantal meldingen, graad van toxiciteit) lijken mij voor het doel van het boek goed overwogen en zeer juist.

De behandelde soorten worden op grond van hun wetenschappelijk naam in alfabetische volgorde behandeld. Van iedere behandelde soort (of groep van soorten) wordt de Nederlandse naam gegeven (indien deze voorhanden is) en worden het geslacht en de familie van die soort vermeld; het totaal aantal soorten binnen deze hogere taxa wordt ook genoemd. Voorts volgt beknopt informatie over de herkomst van de soort en, wat uitgebreider, een zeer leesbare beschrijving van de plant, die wordt gecombineerd door één of twee duidelijke kleurenplaten of -foto's of een enkele zwart-wit tekening. De behandeling van de soort wordt vervolgd met medische informatie over diens eventuele toxiciteit. Deze informatie wordt aangevuld met de praktijkervaring van het Antigifcentrum met vergiftigingsgevallen veroorzaakt door (huid)contact van mens of dier met de plant of (vaker) door onbedoelde inname van plantendelen. De behandeling van iedere soort wordt afgesloten met een korte uitleg over wat te doen bij een eventueel vergiftigingsongeval, gevolgd door literatuurreferenties, veelal naar medische artikelen.

Het aantrekkelijke van het boek zit niet alleen in de zorgvuldig geselecteerde, prachtige platen en foto's, maar ook in de zeer leesbare, inhoudelijk correcte tekst en de evenwichtige en rationele benadering van de toxiciteit van planten. De kans op een vergiftiging door planten is bij mensen namelijk klein; bij de meeste vergiftigingen gaat het bovendien om klein leed dat spoedig weer vergeten kan worden. Het betrekkelijke van het gevaar komt bij het lezen van het boek ook duidelijk naar voren.

Kleine kinderen vormen echter een bekende en duidelijke risicogroep voor vergiftiging door het eten van plantendelen. Niet voor niets staan er in het inleidende hoofdstuk van het boek veel kamerplanten in de lijst van 30 soorten met de meeste gevallen van (vermoedelijke) vergiftiging in België – de bekende kamerplant *Ficus benjamina* staat hier zelfs op nummer 1!

Andere risicogroepen dan kleine kinderen zijn volwassenen die aan zelfmedicatie met geneeskrachtige planten doen of die planten gebruiken vanwege hun geestverruimende eigenschappen. Problemen die zich bij dit gebruik van planten voor kunnen doen zijn verwarring van 'onschuldige' met gevaarlijke planten, overmatige inname – vaak doordat het gehalte van de werkzame stof slecht bekend is – en gebrekkige kennis van (bij)werkingen.

Het boek geeft in het inleidende hoofdstuk goede en pragmatische tips om vergiftigingen door planten, in het bijzonder bij kinderen en dieren, zoveel mogelijk te voorkomen. Daarnaast geeft het ook een lijst van niet-giftige of weinig giftige planten die veilig kunnen worden aangeplant in een risico-omgeving (kleuterscholen, bejaardentehuizen en dergelijke). *Planten – Een andere kijk* is een lovenswaardig initiatief van de Nationale Plantentuin van België en het Belgische Antigifcentrum. Het is een leuk en leerzaam boek en bijzonder geschikt voor Gorteria-lezers met kleine kinderen.

Hans Kruijer